

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Κι άφ'ότου ἀπεζέψασιν κ' ἐπίασαν τές κατοῦνες,
ἐπῆρε ὁ σεβαστοκράτορας τὸν πρίγκιπα Γυλιάμον'
ἀπὸ τὸ χέρι τὸν κρατεῖ κ' εἰς τὸ παλάτι ἐσῶσαν.
Ὁ βασιλεὺς ἐκάθετον ἐτότε εἰς τὸ θρονὸν του,
4205 τὸν γῦρον τὰ ἀρχοντόπουλα καὶ μέσα ὁ βασιλέας.
Ὁ πρίγκιπας γονατιστὰ τὸν βασιλέα ἐχαιρέτα,
κι ὁ βασιλεύς, ὡς φρόνιμος κ' εὐγενικὸς ὅπου ἦτον,
ἀπὸ τὸ χέρι τὸν κρατεῖ κι ἀπάνω τὸν σηκώνει
«Καλῶς ἦλθες ὁ πρίγκιπας μετὰ τὴν συντροφίαν σου».
4210 Ὕρισεν καὶ ἐκάθισεν μικρὸν ἐκεῖ μετ' αὐτὸν
κι ἀπαύτου ὀρίζει ὁ βασιλέας κι ἀπῆραν τὸν ἀπέκει
εἰς φυλακὴν τὸν ἔβαλαν μετὰ τιμῆς μεγάλης.
Ὁ ἀφέντης τῆς Καρύταινας κ' οἱ ἄλλοι φλαμουριάροι
ἐκεῖ μετὰ τὸν πρίγκιπα τοὺς ἔβαλαν νὰ εἶναι
4215 διὰ νὰ ἔχουσιν ὁμότιμα καὶ παρηγόρημά τους
τὴν φυλακὴν ὅπου εἶχασιν διὰ φοῦμος τοῦ βασιλέως.
Κι ὅσο ἐποίησαν εἰς φυλακὴν τὴν ἐβδομάδα ἐκείνην,
ᾠρισεν γὰρ ὁ βασιλεύς, τὸν πρίγκιπαν ἠφέραν,
ὁμοίως καὶ τοὺς καβαλλαρίους ὅπου ἦσαν μετ' ἐκεῖνον,
4220 ἐκεῖ ὅπου ἦτον ὁ βασιλέας ἀπάνω στὰ παλάτια
καὶ λέγει πρὸς τὸν πρίγκιπαν ἀτὸς τοῦ ὁ βασιλέας
«Πρίγκιπα, ἐσὺ θεωρεῖς κ' ἐβλέπεις τὸ ἀτός σου
τὸ πῶς εἶσαι εἰς φυλακὴν, κ' ἔχω σε εἰς ἐξουσίαν μου,
ἂν θέλω νὰ ἐλευτερωθῆς, ἂν θέλω νὰ ἀποθάνῃς.
4225 Καὶ λέγω σε εἰς πληροφορίαν, καὶ μὴ τὸ ἀπιστήσης
ἂν ἦσουν γὰρ εἰς τὸν Μορέαν ἐκεῖ ὅπου ἦσουν ἀφέντης,
καὶ νὰ εἶχες μάχην μετὰ ἐμὲν ὡσὰν νὰ ἐπεχειρίστης,

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- οὐδὲν ἠμπόρεις στὰ μακρέα μετ' ἔμε νὰ ὑπομένης
νὰ μὴ σὲ ἐξήβαλα ἀπ' ἐκεῖ τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης,
4230 νὰ ἐκέρδισα τὸν τόπον σου ὅπου ἔνι ἰγονικός μου.
Λοιπὸν ἀφότου εὐρίσκεσαι ἐδῶ στὴν φυλακὴν μου
ἐσὺ κι ὄλος σου ὁ λαὸς κ' εἶναι ἐδῶ μετ' ἔσου,
ἂν θέλω ἀρτίως νὰ στείλω ἐκεῖ φουσσᾶτα ἐδικά μου,
νὰ στείλω μὲ τὰ κάτεργα νὰ ὑπάγουν τῆς θαλάσσης
4235 κ' ἀπαύτου πάλε ἀπὸ τῆς γῆς νὰ ὑπάγουν τῆς στερέας,
ἐπεὶ ἔνι γὰρ κι ὁ τόπος σου γυμνὸς ἐκ τὰ φουσσᾶτα,
νὰ τὸν ἐπάρουν εὐκόλα καὶ νὰ τὸν ἔχῃς χάσει.
Ἐν τούτῳ λέγω, πρίγκιπα, καὶ συμβουλευομαί σε'
διατὶ οἱ γονεῖς σου ἐκόπιασαν κ' ἐξώδιασαν λογάρι
4240 διὰ νὰ κερδίσουν τὸν Μορέαν, κ' ἐσὺ πάλε ἀπ' ἐκείνους,
περὶ νὰ χάσῃς τὰ κρατεῖς νὰ μείνῃς ἀκληρημένος,
ἔπαρε ἐκ τὸ λογάριν μου —πολὺ νὰ σὲ χαρίσω—
ἐσὺ κ' οἱ καβαλλάροι σου ὅπου εἶναι ἐδῶ μετ' ἔσου,
νὰ σᾶς ἐβγάλω ἀπ' ἐδῶ, νὰ σᾶς ἐλευτερώσω'
4245 κὶ ἀμέτε κὶ ἀγοράσετε χῶρες εἰς τὴν Φραγκίαν,
νὰ ἔχετε παντοτινὰ ἐσεῖς καὶ τὰ παιδιά σας
κὶ ἀφήτε ἐμέναν τὸν Μορέαν ὅπου ἔνι ἰγονικόν μου.
Ἐπεὶν κὶ ἂν σᾶς ἐξήβαλα ἐδῶ ἐκ τὴν φυλακὴν μου,
καὶ νὰ ἦστε πάλε στὸν Μορέα, καθὼς ἦστε καὶ πρῶτα,
4250 ποτέ σας νὰ μὴ ἔχετε ἐσεῖς καὶ τὰ παιδιά σας
εἰρήνην οὔτε ἀνάπαψιν νὰ φᾶτε τὸ ψωμί σας».
Ὅ πρίγκιπας ἀφκράζετον τοῦ βασιλέως τὰ λόγια
κ' ἐσκόπα πῶς ν' ἀποκριθῆ ὅπως νὰ μὴ ἔχῃ σφάλλει.
Κὶ ὅσον εἶπεν κ' ἐπλήρωσεν τὰ ἐλάλει ὁ βασιλέας,
4255 ἄρξετον πάλε ὁ πρίγκιπας νὰ λέγῃ πρὸς ἐκεῖνον'

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

«Δέσποτα, ἄγιε βασιλέα, δέομαί σου τὸ κράτος,
ὡς ἄνθρωπος ξενωτικὸς κι ἀπαίδευτος ὅπου εἶμαι,
νὰ ἔχω τὴν συμπάθειον σου ἀπόκρισιν ποιήσω.
Ἀφῶν ὀρίζει, δέσποτα, τῆς βασιλείας τὸ κράτος
4260 τὸν τόπον καὶ τὴν ἀφεντίαν ὅπου ἔχω στὸν Μορέαν
νὰ σὲ τὸν δώσω, ἀφέντη μου, λογάριν νὰ μὲ δώσης
ἐμὲν καὶ τῶν συντρόφων μου ὅπου εἶναι μετ' ἐμέναν,
κ' ὑπᾶμε ἡμεῖς εἰς τὴν Φραγκίαν ὅπου ἔν' τὸ ἰγονικόν μας
καὶ τόπους ν' ἀγοράσωμεν νὰ ἡμένωμεν εἰς αὐτοὺς,
4265 κ' ἐσὲν νὰ μείνη ὁ Μορέας ὅπου ἔνι ἰγονικόν σου'
τὸ δύνομαι ν' ἀποκριθῶ καὶ δύνομαι ποιῆσαι,
σὲ θέλω ποιήσει ἀπόκρισιν καὶ δέξου το εἰς ἀλήθειαν,
ἐπεὶ, ἂν μ' ἐκράτεις 'ς φυλακὴν πενήντα πέντε χρόνους,
ποτὲ ἀπὸ ἐμὲν οὐκ ἠμπορεῖς νὰ ἔχης ἄλλο πρᾶγμα,
4270 μόνον κ' ἐτοῦτο ὅπου ἠμπορῶ, λέγω τὴν βασιλείαν σου.
Ὁ τόπος γάρ, ἀφέντη μου ἐκεῖνος τοῦ Μορέως,
οὐδὲν τὸν ἔχω ὡς γονικόν οὔτε παππουδικόν μου
διὰ νὰ τὸν ἔχω εἰς ἐξουσίαν νὰ δώσω καὶ χαρίσω.
Τὸν τόπον ποῦ ἐκερδίσασιν οἱ εὐγενικοὶ ἐκεῖνοι
4275 ὅπου ἦλθαν γὰρ ἐκ τὴν Φραγκίαν ἐδῶ εἰς τὴν Ρωμανίαν
ὁμοῦ μὲ τὸν πατέρα μου, ὡς φίλοι καὶ συντρόφοι,
Μὲ τὸ σπαθὶ ἐκερδίσασιν τὸν τόπον τοῦ Μορέως,
ἀλλήλως τὸν ἐμοίρασαν μὲ ψήφους εἰς τὸ ζύγι'
τοῦ καθενὸς ἐδώκασιν πρὸς τὴν οὐσίαν ὅπου εἶχεν,
4280 καὶ μετὰ ταῦτα ἐκλέξασιν ἀμφοτέροί τους ὅλοι,
ὡς ἄνθρωπον τιμιώτερον καὶ φρονιμώτερόν τους,
κ' ἐπόικαν τὸν πατέρα μου ὡς ἀρχηγὸν εἰς ὅλους.
Μὲ συμφωνίες, στοιχήματα τὰ ἐβάλασιν ἐγγράφως

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- 4285 νὰ μὴ ἔχη δύναμιν καμμίαν νὰ κρένη μοναχός του,
οὔτε νὰ ποιήσῃ τίποτε πρᾶγμα γὰρ εἰς τὸν κόσμον
ἄνευ βουλῆς καὶ θέλημα ὁλῶν του τῶν συντρόφων.
Λοιπὸν, ἀφέντη βασιλέα, ἐγὼ ἐξουσίαν οὐκ ἔχω
νὰ δώσω πρᾶγμα τίποτε ἀπὸ τὸν τόπον ποῦ ἔχω
διατὶ τὸν ἐκερδίσασιν μὲ τὸ σπαθὶ οἱ γονεῖς μας
- 4290 πρὸς τὰ συνήθεια ποῦ ἔχομεν, τὰ ἐποίησαν ἀμφοτέρως.
Ἀλλὰ, ὡς ἔνι τὸ σύνηθες ὅπου ἔχουν οἱ στρατιῶτες,
τὸν πιάσουσιν εἰς πόλεμον καὶ φυλακέψουνέ τον,
μὲ ὑπέρπυρα καὶ χρήματα ἐξαγοράζουνέ τον.
Ἄς τὸ διακρίνη, ἀφέντη μου, τῆς βασιλείας τὸ κράτος,
- 4295 πρὸς τὴν οὐσίαν τοῦ καθενὸς ὅπου εἴμεθεν ἐνταῦτα
νὰ δώσῃ νὰ ἐξαγοραστῇ νὰ ἔβγη ἐκ τὴν φυλακὴν σου.
Κι ἂν θέλῃ ἐτοῦτο, δέσποτα, τῆς βασιλείας τὸ κράτος,
νὰ βιαστοῦμε ὁ κατὰ εἶς τὸ δύνεται καὶ σώνει,
νὰ δώσῃ κ' ἐξαγοραστῇ, νὰ ἔβγη ἐκ τὴν φυλακὴν σου·
- 4300 εἴτε σὲ φαίνει, ἀφέντη μου, νὰ μὴ μᾶς τὸ ποιήσῃς οὕτως,
ἐδῶ μᾶς ἔχεις ᾽ς φυλακὴν καὶ ποίησον ὡς κελεύεις».
Ἀκούσων ταῦτα ὁ βασιλέας μεγάλως ἐθυμώθη
καὶ λέγει πρὸς τὸν πρίγκιπα μετὰ θυμοῦ μεγάλου·
«Πρίγκιπα, φαίνεται καλὰ ὅτι Φράγκος ὑπάρχεις,
- 4305 διατὶ ἔχεις τὴν ἀλαζονείαν, ὡς τὸ ἔχουσιν οἱ Φράγκοι·
ἐπεὶ τοὺς Φράγκους πάντοτε ἡ ἀλαζονεία τοὺς χάνει
καὶ φέρνει τοὺς ᾽ς ἀπώλειαν ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς τους,
ὡσὰν σὲ ἤφερον κ' ἐσὲν ἐνταῦτα ἡ ἀλαζονεία σου,
καὶ ἦλθες εἰς τὰς χεῖρας μου ἐδῶ εἰς τὴν φυλακὴν μου.
- 4310 Καὶ λέγεις καὶ λογίζεσαι ἐκ τὴν ἀλαζονείαν σου,
νὰ ἔβγῃς ἀπὸ τὰς χεῖρας μου κι ἀπὸ τὴν φυλακὴν μου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Διοῦ σὲ ὀμνύω, ὡς βασιλεύς, καὶ κράτει το εἰς ἀλήθειαν,
ὅτι ποτέ σου ἀπ' ἐδῶ νὰ μὴ ἔβγης διὰ δηνάρια,
νὰ πουληθῆς διὰ χρήματα, νὰ ἐξέβης διὰ λογάριν».
- 4315 Ὁρίσε εὐθέως ὁ βασιλέας κι ἀρπάξαν τον ἀπέκει,
ἐκεῖ τὸν ἐδιαβάσασιν στὴν φυλακὴν ὅπου ἦτον,
καθὼς ἀκοῦστε τὰ λαλῶ καὶ τὰ σᾶς ἀφηγοῦμαι.
Τὸ ἀκούσει γὰρ τὸν βασιλέαν, ὅσοι ἔστηκαν ἐμπρὸς του
οἱ Βάραγγοι γὰρ κ' οἱ Ρωμαῖοι, ὅπου τὸν ἐφυλάγαν,
- 4320 ἀρπάξασιν τὸν πρίγκιπα ὡσὰν μὲ ἀλαζονείαν
κ' ἐκεῖ τὸν ἐδιαβάσασιν στὴν φυλακὴν ὅπου ἦτον.
Τρεῖς χρόνους ἔποικεν ἐκεῖ μὲ ὄλους τοὺς ἐδικούς του
βιαζόμενος ν' ἀγοραστῆ μὲ χρήματα ὑπερπύρων.
Κι ἀφῶν εἶδεν κ' ἐγνώρισεν ἐκεῖνος κ' οἱ ἐδικοί του
- 4325 ὅτι ποτὲ διὰ ὑπέρπυρα, οὔτε γὰρ διὰ λογάριν
οὐδὲν τὸν ἐλευτέρωναν νὰ ἐβγῆ κ' τὴν φυλακὴν του,
μὲ τὴν βουλὴν καὶ θέλημα τοῦ ἀφέντου τῆς Καρυταίνου
καὶ τῶν ἀλλῶν φλαμουραρίων, ἐσυμβιβάστην οὕτως·
νὰ δώση γὰρ τοῦ βασιλέως διὰ τὴν ἐλευτερίαν τους,
- 4330 τὸ κάστρον τῆς Μονοβασίας καὶ τῆς μεγάλης Μαΐνης,
τὸ τρίτον κι ὁμορφότερον τοῦ Μυζηθρᾶ τὸ κάστρον,
εἰς τρόπον γὰρ καὶ συμφωνίαν νὰ ἔβγη μὲ τὸν λαόν του,
μὲ ὅσους κι ἂν ἦσαν μετ' αὐτόν, μικροὺς τε καὶ μεγάλους.
Κι ὅσον ἀπεκατέστησαν τὲς συμφωνίες ἐκεῖνες,
- 4335 ἐγράφως τὲς ἐποίκασιν κι ὠμόσασιν εἰς αὐτές.
Ὁ βασιλεὺς εἶχεν υἱὸν μειράκιον νὰ βαφτίσῃ·
τὸν πρίγκιπαν ἐζήτησε κ' ἐποίκαν συντεκνίαν.
Στὲς συμφωνίες ὅπου ἔποικαν ἦτον κ' ἐτοῦτο μέσα·
ποτὲ μάχην νὰ μὴ ἔχουσιν, ἀγάπην νὰ κρατοῦσιν·

4340 κι ἂν ἔλθῃ ἐνάντιον τίποτε τινὸς ἀπὸ τοὺς δύο,
 νὰ τὸν μαδίξῃ γὰρ τινὰς καὶ μάχην νὰ τοῦ κάμνῃ,
 νὰ τοῦ βοηθῇ ὁ ἕτερος μὲ ὄλην του τὴν οὐσίαν.

Πέτρος Π. Καλονάρος επιμ., *Το χρονικόν του Μορέως: Το Ελληνικόν κείμενο κατά τον κώδικα της Κοπεγχάγης μετά συμπληρώσεων και παραλλαγών εκ του Παρισινού*, εισαγ. Ρένος Αποστολίδης, Εκάτη, [Αθήνα 1990] (1940).